

สำเนา

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว๒๕๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม, เลขา-คสช.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)
ที่ กน. (กร ๖) ๒๑๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้เสนอเรื่อง การเตรียมการให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ ว่า

- รับทราบบัญชีเรื่องที่จะต้องดำเนินการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง
 - มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับดูแลให้หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบดำเนินการตามบัญชีดังกล่าวให้เรียบร้อยและทันเวลาตามที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กำหนด
 - มอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนและการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๓
ด้านระบบราชการ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ประสานฝ่ายกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการตามบัญชีดังกล่าว
และให้รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ
- รวม ๓ ข้อ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดแจ้งให้
ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแล
และถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

อำพน กิตติอำพน

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อมรลักษณ์) ๔๔๒ (พงษ์ศิริ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th (พงษ์ศิริ/อริศรา)

หมายเหตุ อัยการสูงสุด : จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง-นรม., รัฐ-นร. : จึงเรียนยืนยันมา
กระทรวง : จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแล
และถือปฏิบัติต่อไป
ปลัด-นร. : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแล
และถือปฏิบัติต่อไป
องค์กรอิสระ, คสช. : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
กรม : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๕๗

ที่ กชน. (กร ๖) ๖๑๖/๒๕๕๙ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

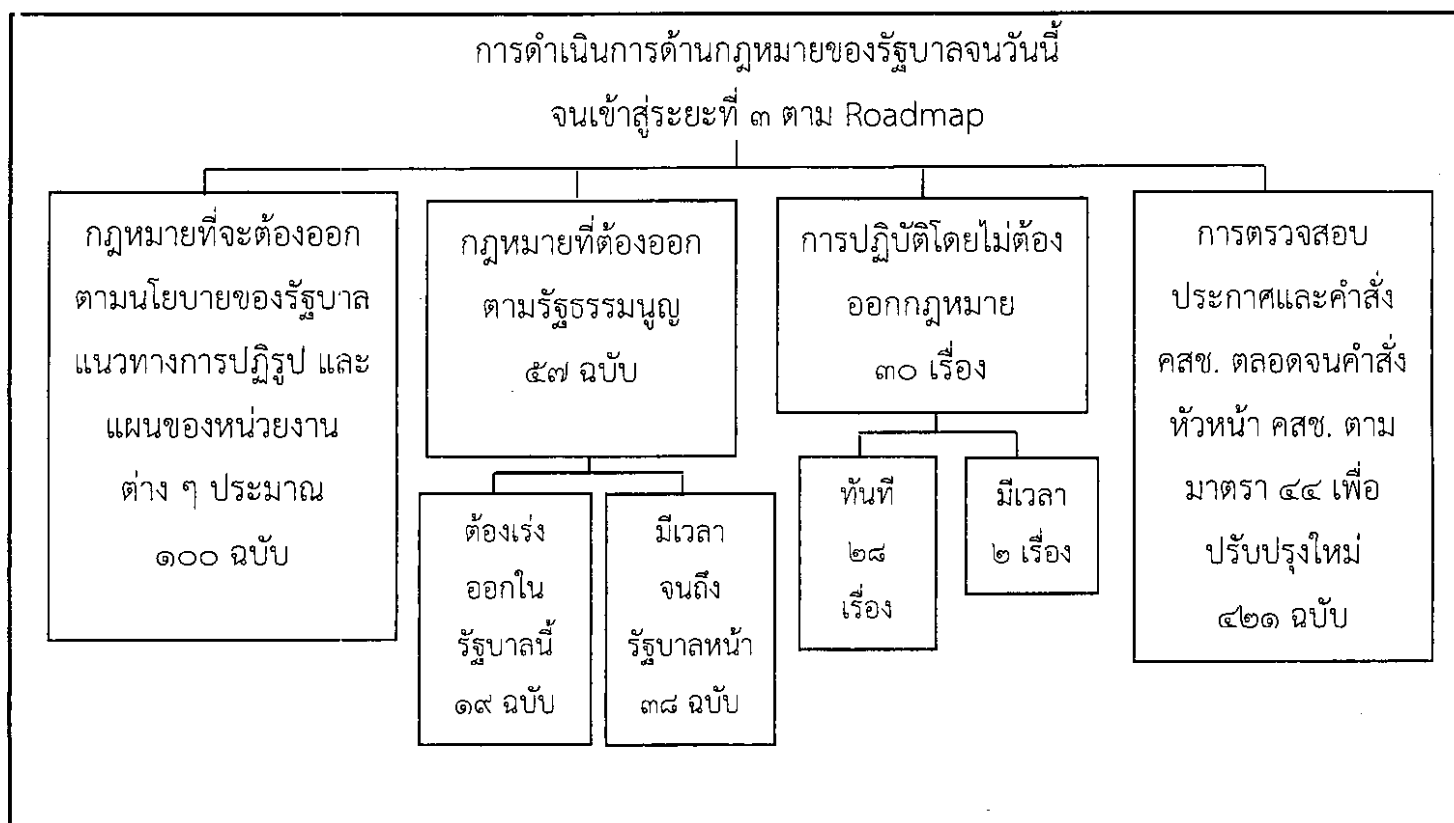
ตามที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ในเวลาอันใกล้นี้ โดยที่รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินการออกกฎหมาย และต้องลงมือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งหลายเรื่องมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน ผมจึงให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีร่วมกันตรวจสอบเรื่องที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แล้วจัดทำเป็นบัญชีเพื่อความสะดวกในการมอบหมายงานและติดตามงาน สรุปข้อมูลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๑

การดำเนินการ	ภายในกำหนดเวลา	จำนวน	หมายเหตุ
๑. ออกกฎหมายยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมายแนวทางการปฏิรูป	๑๒๐ วัน (๔ เดือน)	๒ ฉบับ	กำหนดเวลานี้นับรวมจนถึงการประกาศใช้
๒. ออกกฎหมาย	๑๘๐ วัน (๖ เดือน)	๑ ฉบับ	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๓. ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ	๒๕๐ วัน (๘ เดือน)	๑๐ ฉบับ	กรธ. จัดทำเสร็จแล้วให้เสนอสภา
๔. ออกกฎหมาย	๒๕๐ วัน (๘ เดือน)	๓ ฉบับ	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๕. ออกกฎหมาย	๑ ปี	๓ ฉบับ	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๖. ออกกฎหมาย	๒ ปี	๑ ฉบับ	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๗. ออกกฎหมาย	ไม่มีกำหนดเวลา	๓๗ ฉบับ	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๘. การปฏิบัติโดยไม่ต้องออกกฎหมาย	ทันที	๒๘ เรื่อง	เสร็จแล้วให้ส่งสภา
๙. การปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกมาก่อนแล้ว จึงไม่ต้องออกกฎหมายอื่นอีก	๑ ปี นับจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกาศใช้	๒ เรื่อง	ได้แก่ การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และการเริ่มปฏิรูป ๗ ด้าน

รวมแล้วจะต้องจัดทำกฎหมายจำนวน ๕๗ ฉบับ (บางฉบับรัฐบาลได้จัดทำและคืบหน้าไปก่อนแล้ว) และต้องปฏิบัติโดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายอีกจำนวน ๓๐ เรื่อง ทั้งนี้ ไม่นับกฎหมายที่จะต้องออกตามนโยบาย แผนการปฏิรูปกฎหมายของรัฐบาล และตามความจำเป็นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเสนอมารอีกส่วนหนึ่งประมาณ ๑๐๐ ฉบับ รวมทั้งต้องทบทวนตรวจสอบประกาศและคำสั่ง คสช. และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ออกตามมาตรา ๔๔ เพื่อเสนอปรับปรุงให้เหมาะสมหรือนำเข้าสู่การจัดทำกฎหมายปกติอีก ๔๒๑ ฉบับ (หลายฉบับเมื่อปฏิบัติเสร็จก็สิ้นผลไปแล้ว เช่น การแต่งตั้งโยกย้ายหรือยุบเลิกหน่วยงาน) ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องดำเนินการคู่ขนานกันไป

ตารางที่ ๒

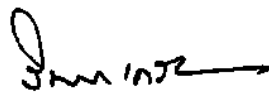

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทันเวลา จึงสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติดังนี้

๑. รับทราบบัญชีเรื่องที่จะต้องดำเนินการ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง
๒. มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับดูแลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามบัญชีเรื่องดังกล่าวให้เรียบร้อยและทันเวลาตามที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กำหนด

๓. มอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน
คณะที่ ๓ ด้านระบบราชการ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และสร้างความปลอดภัย
ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประสานกับฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการตามบัญชีดังกล่าว และให้
รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติเสนอคณะรัฐมนตรี

(นายวิชณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

**1. กฎหมายที่ต้องจัดทำ
ภายใน 4 - 8 เดือน นับจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ**

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	ก.ป.ร. เลือกตั้ง ส.ส.	267,130	8 เดือน	กกต. กรธ.	+ เวลา สนช. อีก 60 วัน
2	ก.ป.ร. สรรหา ส.ว.	267,130	8 เดือน	กรธ.	"
3	ก.ป.ร. กกต.	267,130	8 เดือน	กกต. กรธ.	"
4	ก.ป.ร. พรรคการเมือง	267,45, 130, 258 ก (2) (3)	8 เดือน	กกต. กรธ.	"
5	ก.ป.ร. ศาลรัฐธรรมนูญ	267,130	8 เดือน	ศรธ. กรธ.	"
6	ก.ป.ร. วิธีพิจารณา คดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	267,130	8 เดือน	ศาลยุติธรรม กรธ.	"
7	ก.ป.ร. ผู้ตรวจการแผ่นดิน	267,130	8 เดือน	ผต. กรธ.	"
8	ก.ป.ร. ปปช.	267,130	8 เดือน	ปปช. กรธ.	"
9	ก.ป.ร. การตรวจเงิน แผ่นดิน	267,130	8 เดือน	สตง. กรธ.	"
10	ก.ป.ร. กรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	267,130	8 เดือน	กส. กรธ.	"
11	ก.ม. กำหนดหลักเกณฑ์ การอนุญาตให้ดำเนินการ เรื่องที่กระทบสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพชีวิต สุขภาพ	58, 278	240 วัน (8 เดือน)	ทส. สธ. กษ. คค. พง.	
12	ก.ม. กสทช.	60 ว. 3, 274	180 วัน (6 เดือน)	กสทช. ไอซีที.	
13	ก.ม. วินัยการเงินการคลัง	63, 278	240 วัน (8 เดือน)	กค.	
14	ก.ม. รณรงค์ต่อต้านการ ทุจริต	63, 278	240 วัน (8 เดือน)	ปปช. ปปท. ศอตช. ยธ.	

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
15	ก.ม. ยุทธศาสตร์ชาติ	65, 275	120 วัน (4 เดือน) (รวมทุกขั้นตอน)	สสน. สศช.	รวมเวลาที่สภาพิจารณา จนเสร็จด้วย แล้วทำ ยุทธศาสตร์ชาติต่อ ภายใน 1 ปีหลังจากนั้น
16	ก.ม. แผนและขั้นตอนการ ปฏิรูปประเทศ	259	120 วัน (4 เดือน) (รวมทุกขั้นตอน)	สสน. สศช.	รวมเวลาที่สภาพิจารณา จนเสร็จด้วย แล้วให้เริ่ม การปฏิรูปต่อภายใน 1 ปี และให้กำหนดผลที่ จะเกิดใน 5 ปีด้วย

2. กฎหมายที่ต้องจัดทำ
ภายใน 1 – 2 ปี นับจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	ก.ม. กองทุนลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พัฒนาครูและมาตรการทางภาษี	54 ว.6, 258 จ. (2)	1 ปี	ศธ. สงป. กค.	
2	ก.ม. การบริหารงานบุคคล ศาลยุติธรรม, ศาลปกครอง อัยการ (กต. กศป. กอ.)	196, 198, 248, 277	1 ปี	- ศาลยุติธรรม - ศาลปกครอง - อส.	แยกเป็น 3 ฉบับ
3	ก.ม. ปฏิรูปตำรวจ	260	1 ปี	สตช.	ตั้งคณะกรรมการมารับผิดชอบ
4	ก.ม. ปฏิรูปการศึกษา	261	2 ปี	ศธ.	ตั้งคณะกรรมการมารับผิดชอบ

3. กฎหมายที่ต้องจัดทำ แต่ไม่มีกำหนดเวลา

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	พ.ร.ฎ. การบริหารงานบุคคล ของราชการในพระองค์	15 ว. 2		สรล. พว. ก.พ. กพร.	ตามพระราชอัธยาศัย
2	ก.ม. เยียวยาผู้ถูกละเมิดสิทธิ	25 ว. 4		ยธ.	
3	ก.ม. เว้นคืนและการคืน อสังหาริมทรัพย์	37		คค. สคก. รัฐสภา	
4	ก.ม. สิทธิชุมชนในการ จัดการ - ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา - ทรัพยากรธรรมชาติ - ผลประโยชน์ชุมชน - สวัสดิการชุมชน	43, 57		- วธ. มท. - ทส. มท. - พม. มท. - พม. มท.	
5	ก.ม. วิถีรวมตัวกันจัดตั้ง องค์กรคุ้มครองผู้บริโภค	46, 61		สคบ.	
6	ก.ม. ให้บริการสาธารณสุข แก่ผู้ยากไร้โดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย	47 ว. 2		สธ.	
7	ก.ม. ให้บริการป้องกันและ ขจัดโรคติดต่ออันตรายโดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย	47 ว. 3		สธ.	
8	ก.ม. ช่วยเหลือมารดา ก่อน- หลังคลอด	48 ว. 1		สธ. พม.	
9	ก.ม. ช่วยเหลือผู้มีอายุเกิน 60 ปีและมีรายได้ไม่เพียงพอ และผู้ยากไร้	48 ว. 2		พม.	
10	ก.ม. กำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการให้ประชาชนเร่งรัด ทวงถาม ฟ้องร้องให้รัฐ ปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐใน หมวด 5	51		สร. สคก. ยธ.	

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
11	ก.ม. การศึกษาแห่งชาติ	54 ว. 3		ศธ.	
12	ก.ม. ให้คนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารสาธารณะ	41 (1) 59		สร.	
13	ก.ม. การบริหารงานบุคคล ของรัฐที่ใช้ระบบคุณธรรม การแต่งตั้งที่เป็นธรรม	76 ว. 2		ก.พ. และ ก. ต่าง ๆ	
14	ก.ม. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอ กฎหมาย	133 (3)		สร.	
15	ก.ม. ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในเรื่องเกี่ยวกับสนธิสัญญา	178		กต.	
16	ก.ม. เงินเดือน บำนาญ ส.ส. ส.ว. องคมนตรี	183		ก.พ. กค.	เป็น พ.ร.ฎ.
17	ก.ม. การถือหุ้นของ รมต.	187		กค.	
18	ก.ม. ชี้อาณานิคม	192		สำนักงานศาลฯ	
19	ก.ม. จัดระเบียบหน่วย ธุรการศาล และค่าตอบแทน	193		ศาลต่าง ๆ	
20	ก.ม. จัดตั้งศาลปกครอง	197		ศป.	
21	ก.ม. หน่วยงานธุรการ องค์การอิสระ	220		องค์กรอิสระ	
22	ก.ม. ผู้ไต่สวนอิสระ	236 ว. 2		ป.ป.ช.	
23	ก.ม. จัดระเบียบศาลทหาร	199		กท.	
24	ก.ม. เกี่ยวกับท้องถิ่น (กระจายอำนาจ รูปแบบ อปท. การเข้าชื่อ)	249, 250, 251, 252, 253, 254		มท. สร. (ก.ก.ธ.)	
25	ก.ม. จัดซื้อจัดจ้าง	258 ข. (5)		กค.	
26	ก.ม. กลไกช่วยเหลือ ประชาชนในการจัดทำ ก.ม.	258 ค. (4)		ยธ. - สคก.	
27	ก.ม. ให้คนเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมและ กำหนดเวลาทุกขั้นตอน	258 ง. (1)		ยธ.	

ลำดับที่	กฎหมาย	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
28	ก.ม. ปรับปรุงระบบการ สอบสวนและนิติเวชศาสตร์	258 ง. (2)		ยธ. สตช. อส.	
29	ก.ม. ปรับปรุงโครงสร้าง หน่วยงานการศึกษา	258 จ. (4)		ศธ.	
30	ก.ม. ปรับปรุงระบบภาษี อากรให้เป็นธรรม	258 ฉ. (3)		กค.	
31	ก.ม. ปรับปรุงระบบ งบประมาณ	258 ฉ. (3)		สงป. กค.	
32	ก.ม. ว่าด้วยการจ่ายเงิน แผ่นดิน	140		สงป. กค.	
33	ก.ม. ว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ	166		กกต.	
34	ก.ม. กระจายการถือครอง ที่ดิน	258 ช. (2)		กษ.	
35	ก.ม. จัดระบบขยะมูลฝอย	258 ช. (3)		มท. ทส.	
36	ก.ม. หลักประกันสุขภาพ	258 ช. (4)		สธ.	
37	ก.ม. การแพทย์ปฐมภูมิ	258 ช. (5)		สธ.	

4. การดำเนินการโดยวิธีอื่น
นอกเหนือจากการออกกฎหมาย

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	สิทธิเสรีภาพใดที่ไม่มีกฎหมายห้ามให้ถือว่ามิอยู่	25 ว. 1	ทันที	ทุกฝ่าย	
2	สิทธิเสรีภาพใดที่ระบุว่าเป็นไปตามกฎหมายลูก แม้ไม่มีกฎหมายลูก กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ก็ให้ใช้สิทธิเสรีภาพนั้นได้และฟ้องร้องรัฐได้	25 ว. 2 - 3	ทันที	ทุกฝ่าย	ควรรีบออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขการใช้สิทธิเสรีภาพเสียก่อน
3	หลักเกณฑ์การออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิ - ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข รธน. - ต้องไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเกินจำเป็น - ต้องไม่กระทบศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - ต้องระบุเหตุผลที่จำกัดสิทธิ - ต้องใช้ทั่วไปไม่เจาะจงคน	26	ทันที	สคก. สลค. รัฐสภา	
4	หน่วยงานของรัฐหากจะให้สื่อมวลชนทำโฆษณา - ปชส. ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้ คตง. ทราบ และประกาศแก่ประชาชน	35	ทันที	สงป. สตง. ก.พ.ร.	ควรซักซ้อมความเข้าใจกับ สตง.
5	การจัดการศึกษาไม่เก็บค่าใช้จ่าย 2+3+6+3+3 ปี	54 ว. 1, ว. 2 258 จ. (1)	ทันที	ศธ. สงป.	มีคำสั่ง หน.คสช. แล้ว
6	สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจะเป็นของรัฐน้อยกว่า 51% ไม่ได้และต้องไม่เก็บค่าบริการแพง	56	ทันที	คค. ไอซีที. มท. สศช.	

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
7	การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติหลังจาก ออกกฎหมายแล้ว	65, 275	1 ปีนับแต่ใช้ กฎหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ	สร. สศช. สสน.	รอกกฎหมายก่อน
8	คุ้มครองผลประโยชน์ชาติและดูแล คนไทยในต่างประเทศ	66	ทันที	กต. รง.	
9	มาตรการคุ้มครองพุทธศาสนาและ ศาสนาอื่น	67	ทันที	วธ. สพศ.	มีคำสั่ง ทน. คสช. แล้ว
10	มาตรการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และหาหนาย ให้เพื่อเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	68, 258 ง. (1)	ทันที	ยธ.	
11	ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา	69, 258 ข. (1)	ทันที	วท. สภาวิจัยฯ สงป. สกว.	
12	คุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ	70	ทันที	พม. มท. สมช.	
13	ส่งเสริมครอบครัว, พัฒนากีฬา พัฒนาสุขภาพ ทรัพยากรมนุษย์	71	ทันที	พม. กก. สธ. วธ. สงป.	
14	ช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส	71	ทันที	พม. สงป.	
15	วางแผนการใช้ที่ดิน	72 (1)	ทันที	กษ. มท.	
16	ผังเมือง	72 (2)	ทันที	มท.	
17	กระจายการถือครองที่ดิน	72 (3), 258 ข. (2)	ทันที	กษ. มท.	
18	ทรัพยากรน้ำ	72 (4) 258 ข. (1)	ทันที	ทส.	
19	อนุรักษ์พลังงาน	72 (5)	ทันที	พง.	
20	ช่วยเหลือเกษตรกรและปฏิรูปที่ดิน	73 258 ข. (2)	ทันที	กษ.	

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
21	คุ้มครองการทำงาน	74	ทันที	รง.	
22	ไม่แข่งขันกับเอกชน	75 ว. 2	ทันที	ทุกหน่วย	
23	สหกรณ์	75 ว. 3 258 ฉ. (4)	ทันที	กษ.	
24	การพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	75 ว.1 4	ทันที	สศช.	
25	พัฒนาระบบราชการ	76 ว.1 258 ข. (3)	ทันที	ก.พ.ร. มท. สร. (ก.ก.ธ.)	
26	มาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม บุคคลของหน่วยงานของรัฐ	76 ว.3 258 ข. (4)	ทันที	ก.พ. และ ทุก ก.	
27	จัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น มี RIA/ ฟังความเห็นทุกขั้นตอน ประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ลดระบบกรรมการและ ลดระบบการอนุญาตที่ไม่จำเป็น	77, 258 ค. (1) (3) (4)	ทันที	สคก. สลค. ทุกกระทรวง	มี พ.ร.ฎ. ทบทวนความ จำเป็นฯ แล้ว
28	ส่งเสริมความเข้าใจในระบอบ ประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม	78, 258 ก. (1)	ทันที	กกต. มท. สร. ศธ. วธ. พระปกเกล้า	
29	การเริ่มลงมือปฏิรูปตามกฎหมาย แผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ	259	1 ปีนับจาก ใช้กฎหมาย ปฏิรูป	สร. ทุกฝ่าย	รอกฎหมาย แต่ อะไรที่ทำได้ให้ ทำไปก่อน
30	มาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา 219 ซึ่งใช้กับทุกองค์กรอิสระ และ ส.ส. สว. ครม.	276, 219	1 ปี	ศาล รธน. ร่วมกับองค์กร อิสระโดยรับฟัง ความเห็นของ สภาและ ครม. ด้วย	ถ้าไม่เสร็จให้พ้น จากตำแหน่ง

5. มาตรการปฏิรูปประเทศ
(รวมทั้งที่ต้องออกกฎหมาย และการดำเนินการโดยวิธีอื่น ๆ)

ลำดับ ที่	มาตรการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1	สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง	258 ก. (1), 78	ทันที	กกต. มท. ศธ. วธ. พระปกเกล้า	
2	ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของพรรค การเมือง	258 ก. (2)		กกต. กรธ.	กปร. พรรค การเมือง
3	กลไกความรับผิดชอบของพรรคในการ โฆษณานโยบาย	258 ก. (3)		กกต. กรธ.	กปร. พรรค การเมือง
4	กลไกให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้อง ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชน	258 ก. (4)		สร. ปปช. กรธ.	ก.ม.
5	กลไกแก้ความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติ วิธี	258 ก. (5)	ทันที	สร.	
6	นำเทคโนโลยีมาใช้ในราชการ	258 ข. (1)	ทันที	ก.พ.ร. ก.พ. ไอซีที	
7	บูรณาการข้อมูลทุกหน่วยงานของรัฐเพื่อ การบริหาร	258 ข. (2)	ทันที	ก.พ.ร. ไอซีที	
8	ปรับปรุงโครงสร้างของรัฐและแผนพัฒนา กำลังคน	258 ข. (3)	ทันที	ก.พ. ก.พ.ร. สศช.	
9	ปรับปรุงการบริหารงานบุคคล	258 ข. (4)		ก.พ. และ ก. ต่าง ๆ	ก.ม.
10	ปรับปรุงระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	258 ข. (5)		กค.	ก.ม.
11	ปรับปรุงกฎหมายก่อนใช้ รธน. ให้เข้ากับ ม. 77	258 ค. (1)	ทันที	สคก. ยธ. ทุก กระทรวง	ก.ม., มี พ.ร.ฎ. ทบทวน ความจำเป็นฯ แล้ว
12	ปรับปรุงระบบการเรียนการสอนกฎหมาย	258 ค. (2)	ทันที	- ศธ. - เนติ บัณฑิตย สภา - ยธ.	

ลำดับ ที่	มาตรการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
13	พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายให้คนเข้าถึง ง่าย	258 ค. (3)	ทันที	สศก. ไอซีที ยธ.	
14	กลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและ เสนอร่างกฎหมาย	258 ค. (4)		ยธ. สศก.	ก.ม.
15	กำหนดเวลาทุกขั้นตอนของกระบวนการ ยุติธรรม วางกลไกช่วยเหลือประชาชนให้ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และกลไกการ บังคับใช้กฎหมาย	258 ง. (1)		ยธ.	ก.ม.
16	ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา และ นิติวิทยาศาสตร์ และปฏิรูปตำรวจ	258 ง. (2)		ยธ. สตช. อส.	ก.ม.
17	พัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในกระบวนการ ยุติธรรม	258 ง. (3)	ทันที	ยธ.	
18	แก้ไขกฎหมายตำรวจ อำนาจหน้าที่ ภารกิจ ค่าตอบแทน การแต่งตั้งโยกย้าย และปฏิรูป ตำรวจ	258 ง. (4)	1 ปี	สตช.	ก.ม.
19	พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน	258 จ. (1)	2 ปี	ศธ.	ก.ม.
20	ตั้งกองทุนการศึกษา	258 จ. (2)	1 ปี	ศธ. สงป. กค.	ก.ม.
21	พัฒนาระบบการผลิตครู	258 จ. (3)	ทันที	ศธ.	
22	ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานการศึกษา	258 จ. (4)		ศธ.	ก.ม.
23	เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับ ต่างประเทศ และให้ประชาชนได้ประโยชน์ จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจ	258 ฉ. (1)	ทันที	สศช. กค. พณ. กต. สทก.	
24	ส่งเสริมนวัตกรรมและการนำมาใช้พัฒนา เศรษฐกิจ	258 ฉ. (2)	ทันที	สศช. กค. อก. พณ.	
25	ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้เป็นธรรม	258 ฉ. (3)		กค.	ก.ม.
26	ปรับปรุงระบบการจัดทำและใช้จ่าย งบประมาณ	258 ฉ. (3)		สงป. กค.	ก.ม.

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
27	ส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการ	258 ฉ. (4)	ทันที	กษ. อก. กค.	
28	ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	258 ฉ. (4)	ทันที	กค. ทส.	
29	เพิ่มโอกาสการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน	258 ฉ. (4)	ทันที	รง. กค.	
30	ให้มีระบบทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพทุกมิติ	258 ช. (1)	ทันที	ทส.	
31	กระจายการถือครองที่ดิน	258 ช. (2)		กษ.	ก.ม.
32	ตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศ	258 ช. (2)	ทันที	มท. กษ.	
33	จัดระบบการจัดการขยะมูลฝอย	258 ช. (3)		มท. ทส.	ก.ม.
34	ปรับระบบหลักประกันสุขภาพ	258 ช. (4)		สธ.	ก.ม.
35	ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิ	258 ช. (5)		สธ.	ก.ม.
36	ให้มีกฎหมายแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศใน 4 เดือน และเริ่มการปฏิรูปแต่ละด้าน (7 ด้าน) ใน 1 ปี	259	ก.ม. 4 เดือน ลงมือ (ปฏิรูป) ใน 1 ปี และ กำหนดผลที่ คาดหวังใน 5 ปี ข้างหน้า	สร. ครม.	ก.ม.
37	ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปตำรวจเพื่อปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา 258 ง. (4)	260	ตั้งทันที และให้ ดำเนินการ เสร็จใน 1 ปี	สร. สดช.	ก.ม., ถ้าไม่เสร็จ ให้ใช้ระบบ อาวุโส 100%
38	ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นอิสระ	261	60 วัน และ ดำเนินการ ออก ก.ม. ให้ เสร็จใน 2 ปี	ศธ. สร.	ก.ม.